บทที่ 1
บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยและการพัฒนามีความสำคัญต่อทุกมหาวิทยาลัยที่มุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับโลกอันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอีกมหาวิทยาลัยหนึ่งที่มุ่งสู่เป้าหมายดังกล่าวด้วยการผนวกความเป็นเลิศด้านการเรียนการสอนกับการวิจัยที่ได้มาตรฐานสากล มุ่งเน้นให้นักวิจัยทั้งระดับเจ้าหน้าที่และนักศึกษาได้ทำงานวิจัยในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัยคุณภาพสูงและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบาย เพื่อการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยและสร้างมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก

วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งในการประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 6/2546 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2546 อนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร สื่อ และศิลปะ โดยให้แก้ไขชื่อเป็น “วิทยาลัยศิลปะ สื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (College of Arts Media and Technology)” มีฐานะเป็นองค์กรในกำกับมหาวิทยาลัย ในระดับเทียบเท่ากับคณะ ที่ไม่เป็นส่วนราชการตามมาตรา 8 และ 9 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2530 มีการบริหารงานเป็นอิสระจากระบบราชการมีการบริหารและการจัดการเทียบเท่ากับวิทยาลัยนานาชาติของมหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยจะมีการจัดตั้งหน่วยดำเนินการในรูปของสถาบันและศูนย์นานาชาติเพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีปรัชญา คือ สร้างบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นผู้ใช้ความรู้ในระดับนานาชาติ สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้และสังคมฐานความรู้ “International Knowledge Worker” และมีวิสัยทัศน์ คือ วิทยาลัยชั้นนำระดับนานาชาติ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีสร้างสรรค์และนวัตกรรม “An Internationally Leading College Aims Toward the Excellence in Creative Technology and Innovation”

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัจจุบัน วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี แบ่งส่วนงานออกเป็นสำนักงานวิทยาลัยฯ สำนักวิชาฯ ศูนย์นวัตกรรมและการจัดการความรู้ และจัดการจัดการเรียนการสอน 6 หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรระดับปริญญาตรี 3 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรวิศวกรรมซอฟต์แวร์ (นานาชาติ) หลักสูตรแอนนิเมชัน และหลักสูตรการจัดการสมัยใหม่และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- หลักสูตรระดับปริญญาโท 2 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรวิศวกรรมซอฟต์แวร์ และหลักสูตรการจัดการความรู้
- หลักสูตรระดับปริญญาเอก 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรการจัดการความรู้

ในด้านวิจัย วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการวิจัย การเสนอผลงานทางวิชาการ การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ การดำเนินงานของกลุ่มวิจัยและห้องปฏิบัติการ (Micro Lab) การเข้าประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ จัดซื้อหนังสือ วารสาร และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนการวิจัย นอกจากนี้ ยังส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการนำผลงานด้านวิชาการและวิจัยไปประยุกต์ใช้ การเผยแพร่ผลงานวิชาการและวิจัย และสนับสนุนงานวิจัยสู่อุตสาหกรรม และจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติให้คำปรึกษาด้านการเขียนผลงานทางวิชาการ

วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีผลงานทางวิชาการ งานวิจัยและงานสร้างสร้างสรรค์ตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี พ.ศ. 2550-2554 มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 195 เรื่อง ปีงบประมาณ 2550-2554 มีโครงการวิจัยที่ได้รับจากแหล่งทุนภายในและภายใน จำนวน 48 โครงการ งบประมาณ 7,728,405 บาท (งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์, 2555) แต่ผลงานการตีพิมพ์เผยแพร่ยังเป็นกลุ่มบุคลากรกลุ่มเดิม ผลงานตีพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการความรู้ และมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จำนวนบุคลากรที่ทำวิจัยมีน้อย การดำเนินโครงการวิจัยส่วนใหญ่ล่าช้า การของบประมาณวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกน้อย บุคลากรไม่ทราบกฎระเบียบและขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบกับวิทยาลัยฯ เป็นคณะที่จัดตั้งใหม่ บุคลากรส่วนใหญ่มีอายุการทำงานน้อย ขาดความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความถนัด (Aptitude) และประสบการณ์ (Experience) ด้านการทำวิจัย และบุคลากรจะต้องดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามภารกิจของวิทยาลัยฯ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ได้กำหนดตัวชี้วัดผลงานด้านวิจัย จำนวน 2 ตัวชี้วัด คือ การประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย และคำรับรองการปฏิบัติงานของส่วนงานประจำปี ทั้งนี้วิทยาลัยฯ มีคะแนนการประกันคุณภาพการศึกษา องค์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประกอบที่ 4 ในระดับน้อย และจะต้องดำเนินการผลักดันให้ได้ผลงานตามคำรับรองการปฏิบัติงานของส่วนงานประจำปีตามที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนด

จากข้อมูลดังกล่าว นับเป็นข้อมูลและเหตุผลสนับสนุนที่สำคัญให้ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและองค์ความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินงานของหน่วยวิจัย และพัฒนาต้นแบบระบบการจัดการความรู้หน่วยวิจัย เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านการวิจัยของบุคลากร ใช้ในการติดต่อประสานงานภายในองค์กร ลดระยะเวลาในการสื่อสาร โดยนำความรู้จากผู้เชี่ยวชาญและจากผู้มีประสบการณ์ที่ผ่านการกลั่นกรองมาถอดเป็นบทเรียนและขั้นตอนการปฏิบัติ ทำให้บุคลากรสามารถศึกษาด้วยตนเองได้อย่างรวดเร็ว

การบริหารจัดการความรู้ด้วยวิธีการวิศวกรรมความรู้ (Knowledge Engineering) 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit) เพื่อระบุถึงองค์ความรู้ในการดำเนินงานด้านวิจัยและนำมาเป็นหัวข้อในการบริหารจัดการความรู้ (2) การจับความรู้ (Knowledge Capture) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (3) การวิเคราะห์ความรู้ (Knowledge Analysis) โดยการวิเคราะห์คำสำคัญ (Keyword Annotation) ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างบทวิเคราะห์ความรู้ (Transcript) แล้วนำไปสังเคราะห์ความรู้ (Knowledge Synthesis) โดยคำนึงถึงการใช้งาน (4) การนำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilization) นับเป็นเครื่องมือและวิธีการในการบริหารจัดการความรู้

การพัฒนาแบบระบบการจัดการความรู้หน่วยวิจัย โดยใช้ทฤษฎีองค์กรฐานสารสนเทศ (Information Based Organization) ด้วยเครื่องมือระบบจัดการเนื้อหาเว็บแบบโอเพนซอร์สที่เขียนด้วยภาษาพีเอชพีและใช้ฐานข้อมูล MySQL มีชื่อว่า Joomla! ในการสร้างระบบ ผู้วิจัยหวังว่าระบบการจัดการความรู้นี้ จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในด้านวิจัย ลดระยะเวลาและขั้นตอนการปฏิบัติงาน สนับสนุนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และผลักดันให้บุคลากรตระหนักเห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อให้สามารถพัฒนาและแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและระบุองค์ความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินงานหน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนาต้นแบบระบบการจัดการความรู้หน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ เป็นการศึกษาถึงสาเหตุที่เป็นปัญหาของการดำเนินงานของหน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวิทยาลัยฯ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) รวบรวมข้อมูลที่เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) จากงานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ เช่น คู่มือ ประกาศ ระเบียบ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของวิทยาลัยฯ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่และโครงสร้างการดำเนินงานของหน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำรวจความรู้ความเข้าใจงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของบุคลากรสายวิชาการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หัวหน้างานวิจัย บริการวิชาการ และวิเทศสัมพันธ์ คณะเศรษฐศาสตร์ และหัวหน้างานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์

2. ขอบเขตประชากร

บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้แก่

1) ภายในวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
   - รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์
   - บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 54 คน
   - บุคลากรงานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ จำนวน 1 คน
2) ภายนอก จำนวน 2 คน
   (1) หัวหน้างานวิจัย บริการวิชาการ และวิเทศสัมพันธ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
   (2) หัวหน้างานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนกันยายน 2555

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัย ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ได้ต้นแบบระบบการจัดการความรู้ของหน่วยวิจัย งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพิ่มช่องทางในการสื่อสาร แบ่งปัน ถ่ายโอน และแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ และเผยแพร่องค์ความรู้ในองค์กร

3. ผู้บริหาร นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงองค์ความรู้และนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาเลือกใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์

4. ลดระยะเวลาและขั้นตอนในการปฏิบัติงานภายในองค์กร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved